

Nejlakomější držgrešle ze všech byla Barka, farářova kuchařka, a to bylo každému známo. Nejenomže schraňovala slupky od buřtů a šila z nich záclony, nejenomže se do zrcadla nepodívala, aby se neopotřebovalo, ale byla to ona, co tenkrát, když jela do Loun dostavníkem, místo jízdenky chtěla si nechat koleno vrtat, k čemuž nedošlo jen proto, že když kočímu to koleno ukázala, raději ji nechal jet zadarmo, než by zneuctil nebozez.

6.

V textu najdi ustálené slovní spojení a podtrhni ho. Je zde použito v ustáleném významu? Odpověď vysvětli.

ANO – NE

7.

Co znamená výraz „držgrešle“?

KAREL ČAPEK: DEVATERO POHÁDEK

Pohádka tulácká

„I koukejme,“ nato cizinec, „tak vy jste ho, chudáka, zavřeli? No, aspoň neutratil všechny prachy, co byly v tom kufříku“. Tu povstal soudce a řekl slavnostně: „Teď teprve vidím, že Král František neukradl, neužmul, neodcizil, neštípl, nešlohl a rovněž si nepřisvojil z peněz u něho uložených ani brka, šupu, vindry anebo findy, nykláku, groše ani troníku, ačkoli, jak potom zjištěno, neměl sám ani na munzemli nebo na dalaamánka nebo též na housku, žemli či jinou poživatinu aneb pochutinu, zvanou též pekařský výrobek a latinsky cerealia. Prohlašuji tímto, že Král František je nevinný vraždou, mordem, latinsky homicidiem, zabitím, zakopáním mrtvého, loupeží, násilím, krádeží a vůbec zlodějovinou, nýbrž naopak, že čekal den a noc na tom fleku, aby poctivě a neztenčeně vrátil jeden milión tři sta šedesát sedm tisíc osm set patnáct korun devadesát dva halíře a kartáček na zuby. Pročež prohlašuji, že je zproštěn obžaloby, amen. Safra, to jsem toho napovídal, co?“

„No ba,“ pravil cizinec. „Však už byste mohl pustit k slovu tady toho poctivého vandrovního.“ „Co bych povídal,“ řekl František Král skromně. „Co jsem živ, nevzal jsem nikomu ani padavče. To už je taková nátura.“ „Člověče,“ prohlásil cizinec, „to jste mezi vandraky a jinými lidmi bílá vrána.“

1.

Čapkovy pohádky řadíme mezi pohádky autorské. Jsou v úryvku nějaké prvky, se kterými se v klasických pohádkách nesetkáme?

ANO – NE

2.

Napiš dvě slova neobsažená v úryvku, ke kterým můžeš v textu nalézt alespoň dvě synonyma.

a)

b)

3. Napiš alespoň dvě antonyma ke slovu „zavřeli“.

.....

4. Přepiš číslovku uvedenou v textu číslicí.

.....

5. a) Vymysli co nejvíce synonym ke slovu „vandrovní“.

.....

b) Proč myslíš, že je v úryvku použit právě výraz „vandrovní“?

.....

6. a) Následující výrok přeformuluj do současného jazyka.

„Co jsem živ, nevzal jsem nikde nikomu ani padavče. To už je taková nátura.“

.....

.....

b) Vyřeš následující přesmyčku. Získáš synonymum pro výraz z věty v první části této úlohy.

N I A

É Ř A H L

TAJENKA:.....

7. a) V textu je František označen za „bílou vránu“. Co tento výraz znamená?

.....

b) Výraz „bílá vrána“ použij ve správném významu v libovolné větě.

.....

.....

8. Které postavy v ukázce vystupují? Na základě textu je charakterizuj.

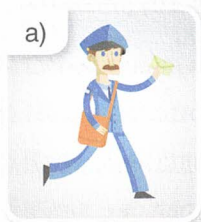
a)

b)

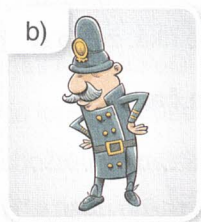
c)

9. Podle obrázků doplň názvy následujících tří pohádek Karla Čapka.

a)

b)

c)

a) Pohádka

b) Velká pohádka

c) P í pohádka